

מערך למנחה: בית נדרש

ביקורי בית

יעדים

מטרות הסדנה:

1. להרחיב את הרצון/ הסכמה/ הבנת החשיבות של הצוות לגבי ביקורי בית.
2. לעשות חשיבה משותפת איך עושים ביקורי בית? מה ההכנה לכך? ואיך מסכמים להמשך?

שדות חינוכיים שניתן לקדם באמצעות הסדנה:

- יאש"ה- מחנך תלת מימד- לפגוש מחנך מחוץ לשיעור
- יאש"ה- קשר עם הורים – לראות ולפגוש את ההורים כאנשים שלמים יותר
- דיאלוג
- מזעור מאפיינים מוסדיים
- תיקון הלב- להכיר את התלמיד טוב יותר – לפגוש את נקודות החוזק שלו

היערכות מקדימה נדרשת- רשימת ציוד

- סרטון ערוך "המתנחל – חנוך דאום" (ביקור אצל מירי רגב ואצל אבי ביטר)
- אפשר להיעזר בסרטים אחרים לדוג' ביקורי בית של המורים מבי"ס למוסיקה.
- דפי משימות לקבוצות: הכנה/ מהלך וסיום ביקור בית
- דפי לימוד
- תמונות מסיפור משפחתי

מתווה הבית נדרש

פתיחה: (10 דקות)

נסו לחשוב על מורה שאתם אוהבים מהעבר. אם היה עושה אצלכם ביקור בית/ או עשה לכם מה הייתם רוצים להראות לו?
למנחה: ייתכנו תשובות כמו: לא הייתי רוצה ביקור בית מהמורה שלי. מבחינתנו זאת תשובה שיש לה משמעות ומקום. חשוב שנתייחס גם לצד של החשש וההתנגדות לביקורי בית.

שלב א' - מהות השלב: מה אפשר לראות/ ללמוד בביקור בית- (15 דקות)

פעילות: צפייה בקטע מתוכנית " המתנחל".

רקע: חנוך דאום מתנחל בבתיים של סלב ומתפקד כמאמן – קואווצ'ר (סוג של סטירה על הקאוצ'ינג – אלון גל). בקטע נראה שני ביקורי בית האחד אצל מירי רגב והשני אצל אבי ביטר.

משימה למשתתפים: להסתכל על הביקור של חנוך, ולרשום מה הייתם מאמצים מהביקור שלו ומה לא הייתם עושים.

נק' לתשומת לב המנחה: מה לומדים על איך נראה הבית והאזור שלו תשומת לב לדיירי הבית – מי גר פה? דינמיקה בין בני הבית תשומת לב לרהיטים, מוזיקה, ספרים, תמונות, תבשילים, משחקים, מה לומדים מקבלת הפנים והפרידה התייחסות לרגע של קבלת הפנים, מה הנוהג בבית- לחיצת יד? נשיקה? מה בעניין מתנה – האם, מה ומתי מביאים?

לאחר הצפייה: המשתתפים משתפים בדברים שראו, מה אפשר ללמוד מהביקור, ממה שהם עשו בביקורי בית או שחושבים שממש לא כדאי לעשות..

שלב ב' - מטרה: בחינת עמדות ביחס לביקורי בית (15 דקות)

פעילות: קריאה של הטקסט מתוך 'מקום בעולם' של חיליק טרופר

- איך זה גורם לכם להרגיש? מה הרגשתם בעקבות הקריאה?
- איזה קושי יכול להיות בביקור בית כזה?
- איך יוצאים לביקור כזה? מה זה מעורר בי כמחנך?
- איך מצטייר הבית?
- מה אנחנו חושבים על הבתים של החניכים? דומה/ שונה?
- התיאור האמיתי הזה יכול להיתפס גם כסוג של התנשאות/שיפוטיות/חמלה. בהנחה שככה נראית הדרך לדירה של החניך/תלמיד שלנו, איך אפשר בכל זאת להיכנס לדירה בלי הצד השיפוטי? מה נוכל לחפש שהוא מעבר למדדי קו העוני?
- אנחנו מבינים את החשיבות של ביקורי בית להרחבת הקשר ובכל זאת לא תמיד עושים- למה? דוגמאות לביקורים, מה לפני הביקור קשה?
- מה זה דורש ממני כמחנך (יציאה מאזור הנוחות שלי)?

פעילות: הקראה של הטקסט "מחשבות של מחנך" שמדבר על משהו טוב חיובי/ שלא ידעו קודם לכן

והתגלה בעקבות ביקור בית – (היכולת של הילד לטפל ולא רק על המבט המרחם על הבית)

היכולת של המחנך להתבונן מעבר למצב הפיזי של הבית, מעבר לעוני (כמו בשיר של רוני סומק) (5 דקות).

אם יש זמן לדון בטקסט:

- מה הטקסט מוסיף? מה אפשר ללמוד מביקור בית?
- מה הביקור מרחיב לנו? מה זה אומר עלינו?
- מה ההסתכלות החדשה על ביקור בית? מאיזה מקום מגיע מחנך כזה לביקור?

אם אין זמן רק לקרוא ולבקש התייחסות או שתיים:

- מה ביקור בית יכול לתת לקשר?
- מה אפשר ללמוד מביקור בית?

- מאיזה מקום מחנך צריך להגיע לביקור בית (השהייה של שיפוטיות, לחפש את האופק ולא את העוני, הזדמנות להיכרות הדדית מעמיקה יותר שלו עם התלמיד ושל התלמיד איתו)?
- החלטה של ההנהלה לגביי ביקורי בית.

שלב ג' מטרת השלב: חשיבה יישומית : על ביקורי בית- (שעה – שעה ורבע)

חלק ראשון- עבודה יישומית ב 3 קבוצות (25 דקות):

(אם זה מתאים לאפשרויות הטכניות, למוטיבציה ולמוזהא אפשר לתת להם לעבוד ישירות על פאנור- פוינט שחלק מהשאלות כבר מוכנות /טריגרים עם תמונות ואז ההצגה לקבוצה תהיה יותר דינאמית)

קבוצה אחת- עובדת על הכנה לביקור בית- איך אני מציג את הביקור? (מה אומרים להורים/ לילד לפני הביקור? מה אומרים אם יש התנגדות?), עם מי ואיך מתאמים? מה אנחנו צריכים להכין/ להתכונן לקראת הביקור? (מה מביאים? מתנה, משפט, מידע) לברר אם מישו מהצוות ביקר בעבר? לעדכן גורם מהקהילה על הביקור? מתי כדאי לבקש ליווי? עשה ואל תעשה בהכנה לביקור בית.

קבוצה שנייה- עובדת על הביקור בית עצמו- זמנים (שעות וימים) מועדפים לביקור, שאלות שאפשר לשאול, נושאים מותאמים לגיל/ כיתה שאפשר לדבר עליהם, חדרים שכדאי/לא כדאי להיכנס אליהם- עשה ואל תעשה במהלך הביקור בית.

קבוצה שלישית- עובדת על דו"ח סיכום- אם קיים סיכום, מסתכלים מה רוצים להוסיף וחשוב שיהיה בסיכום ואם לא קיים מפתחים דו"ח סיכום/מעלים נקודות שחשוב שיהיו בסיכום. בכלל חשוב להחליט איך קוראים לדף המסכם הזה? דו"ח זו הגדרה בעייתית בעיני כי כבר הכותרת מכוונת לשיפוטיות.

פעולות המשך בעקבות הביקור מול הילד/ הורים (שיחה אישית) (שאויל מתאפשר בה חיזוק דמות ההורים בעיני הילד – התרגשות לראות ש... / לא ידעתי שאבא שלך כל כך..., חיזוק דמות הילד בעיני ההורים – הביקור בבית שלכם הסביר לי מאיפה הילד שלכם קיבל את הנדיבות כלפי האחר...).

וכמובן תיווך החוזקות של הילד לעצמו, מכתב/ SMS תודה) עשה ואל תעשה בסיכום

חלק שני- מליאה והצגה של התוצרים על ידי נציגי הקבוצות- שאר הצוות מקשיב, רושם הערות. כשהקבוצה מסיימת להציג את ההצגה שלה עורכים סבב התייחסויות שנרשמות (30 דקות סה"כ, כל קבוצה 10 דקות).

סגירה: (5-10 דקות)

- סיכום - מנהל הקהילה/אחר ביחס לביקורי בית אצלנו.
- סיכום - חיבור של ביקורי בית למרכיבי התפיסה (על מה זה יושב...)

אם יש זמן, אפשר לסכם עם הקטע "קו העוני" של רוני סומק.

- השיר של רוני סומק מאיר באור אחר את החשש מהמפגש עם העוני בביקורי בית.

מאחר ואחד החששות בביקורי בית הוא המפגש עם העוני או עם מנטליות אחרת אז עוד יותר חשוב להיות מודע לשיפוטיות (ראו דבריייה של דליה שחף) ושהמחנך ידע לראות את האופק שבחניך, שבבית ובמשפחה שלו.

לאמתו של דבר, המורה יוצא אל ביתו של תלמיד עם מטען הידע הפרטי שלו שכולל את התמונה האישית שלו כיצד צריך להראות בית "נורמאלי" או בית "נחשל" ותמונה זו שורשיה תמיד בבית הפרטי של המורה בעבר כילד ובהווה כמבוגר וכחבר במעמד סוציו-אקונומי מסוים שמהווה נקודת השוואה עם ביתו של התלמיד. על תמונה אישית זו נוספות "דעות קדומות" לגבי נושאים שונים הקשורים בניהול בית, מקומה של האישה בבית או של הגבר על גודל משפחה שבה שני ילדים לעומת שמונה ילדים וכו'. מורים הולכים לביקור בית עם דעות קדומות לגבי משמעותם של פריטי עיצוב הבית, מה לדעתו בית אמיד, ומה הופך בית לבית נחשל וכך הלאה. (מתוך: דליה שחף ביקורי בית חובה או טעות חינוכית)

לסיכום: פחות שיפוטיות ויותר חיפוש החזקות.